

Vesna Todorović

IRINA ČERNJAVSKI ŠANTRIĆ, slike

Ruski dom u Beogradu, 1 – 15. decembar 2005.

Irina Černjavski Šantrić se u Beogradu prvi put predstavlja. U njemu je odskora i nastanjena. Rođena u Peći 1971, u Prištini diplomirala vajarstvo 1998, a nakon što je svojim prisustvom i delatnošću započela ozbiljno i uočljivo obeležavanje kulturnog miljea rodnog grada, u kome je od 1991. do 1999. bila najpre galerista a zatim i direktor Regionalnog muzeja, proterana je zajedno sa porodicom. U Beogradu je nastavila ono čime se oduvek bavila, i pre, i za

vreme studija, i nakon njih – slikanje. Beogradska "premijera" je njeno sedmo samostalno pojavljivanje.

Prvi utisak, koji stičemo pri pogledu na njene slike je čvrsto sazdana kompozicija, gde su poput amalgama spregnuti jasan crtački potez i njegova određena, veoma poslušna grafija, zatim kolorit, čije je prostiranje ograničeno geometrijskim ploham a i, kao treći konstruktivni element dizajna slike pojavljuje se reljef, sasvim u duhu enformela vezan bojom i lepilom. Razume se da prepoznamo izrazitu sklonost umetnice da ispriča višeslojnu priču, te se u tom kontekstu slike Irine Černjavski Šantrić mogu posmatrati kao autobiografski dokument o životu i slikarkine zapitanosti nad njim, ali i kao polje multidisciplinarnog istraživanja sa strane. One pružaju

različite odgovore, u zavisnosti ko i kako postavlja pitanja. Pred njenim radovima, osim likovnog kritičara, bio bi, verovatno, zainteresovan i psiholog, sociolog i antropolog, pogotovo ako se bave ženskim pitanjem. Takvu diskursnu osnovu pruža ciklus slika u kojima je dominantna tema Žena. Tema koja je i najzastupljenija u njenom dosadašnjem stvaranju, na koju se nikad ne može staviti tačka, kamo god da se živi umetničini interesi upute.

Životno iskustvo umetnicu spontano navodi na poznato arhetipsko poređenje žene i zemlje, na zajedničku suštinu posteljice. Otud odlučna arhitektonika geometrizovanih oblika, koji kao simbol postojanosti i unutrašnje snage, poput utvrđenja okružuju predstavljeni ženski akt, ili, pak, jaje, kao bazične simbole rađanja i života. Otud i tople boje, koje prevladavaju na njenim platnima: umbra, oker, zatamnjena crvena, razni derivati žute – sve koje sličje tlu i zemlji, aludirajući na težinu i zgusnutost, no u svom transparentnijem vidu one, uglavnom, uspevaju da postanu nežna, glatka i senzualna put. Slična biseru skrivenom u rustičnim, reljefnim strukturama slike, kao jasno prepoznatljivoj metafori za pramateriju naše planete. Umetnica je nastojala da likovima oduzme sve naznake fizionomskih detalja, želeći da ih svrsta u domen sim-

bola, dok okruženje shvatamo kao likovnu metaforu za lični prostor ženske persone, ali i kao određujući kontekst za njen položaj i životnu sudbinu. Ovo je slikarstvo poetike naglašene emotivnosti, koje ekspresivnim gestom i veoma doslednim rukopisom ispisuje sagu o postojanju i funkciji ženskog pola. Drugi predstavljeni ciklus se odnosi na likovno memorisanje naših srednjovekovnih crkvenih spomenika, sa imperativnom željom Irine Černjavski Šantrić da predstavi njihovo duhovno zračenje u vekovima postojanja. Umetnica uviđa da je lepota njihovog arhitektonskog sklada, i spolja i iznutra, proistekla iz razloga duhovnosti, da je i nastajala u to ime. U tom smislu i iz tog razloga, njene slike na tu temu, imaju nešto drugačiji pristup u izradi: postupak se oslobodja reljefnih tekstura neslikarskog materijala, ali ne i gustine bojene paste, posebno pri eksterijernim vizurama. U njenu nameru prodire respektivna serioznost, koja bi da se nasloni na ikonopisnu baštinu, što prepoznavamo kao daleki njen eho. Sasvim izvesnu dramatizaciju naglašenog, nežnog duhovnog osećanja, ali sasvim lišenog patosa, registrujemo u slikama crkvenih enterijera, koje su i najbliže veoma pročišćenim likovno–estetskim rešenjima, kakva bismo možda najradije susreli, bez obzira na temu, na budućim slikama ove darovite slikarke.